

Ügyiratszám: MN/3875-11/2012.

Ügyintéző: **személyes adat**

Tárgy: az emberi méltóság
tisztetben tartását előíró törvényi
rendelkezés megsértése

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának

722/2012. (IV.18.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: **Médiatanács**) a **személyes adat** által képviselt **MTM-SBS Televízió Zrt.-vel** (TV2, 1145 Budapest, Róna u. 174.; a továbbiakban: **Médiaszolgáltató**) szemben hivatalból lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Médiaszolgáltató TV2 csatornáján 2011. december 17-én 18 óra 30 perctől sugárzott „Tények” című műsorszám „Szexuális zaklatás” címet viselő összeállításával megsértette az emberi méltóság tisztetben tartását előíró törvényi rendelkezést, mely miatt a Médiaszolgáltatót

10.000.000 Ft, azaz tízmillió forint bírság megfizetésére kötelezi.

A Médiaszolgáltató a bírságot e határozat közlését követő hét napon belül köteles megfizetni a Médiatanács Magyar Államkincstár által vezetett 10032000-00295141-00000024 számú számlájára. A fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiaszolgáltató késedelmi pótlékot köteles fizetni, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 1/365-öd része. Az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a Médiatanács a Médiaszolgáltatóval szembeni bírság igényét közigazgatási úton érvényesíti.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata a határozat közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Törvényszékhez címzett, a Médiatanácsához három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresetlevélben a keresettel támadott határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság a beérkezést követő naptól számított 30 napon belül tárgyalás tartása nélkül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető.

I n d o k o l á s

A Médiatanács a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: **Mttv.**) 167. § (1) bekezdésében foglalt általános hatósági felügyelet keretében, állampolgári bejelentés alapján, hivatalból vizsgálta a Médiaszolgáltató

TV2 csatornájának 2011. december 17-én 18 óra 30 perctől sugárzott „Tények” című műsorszámát. A hatósági ellenőrzés a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 14. § (1) bekezdésének megsértését tárta fel, az alábbiak miatt.

A Médiaszolgáltató 2011. december 17-i 18 óra 30 perctől sugárzott „Tények” című műsorszámának „Szexuális zaklatás” címet viselő, 18:30:32-kor kezdődött összeállításában egy állítólagos gyermekbántalmazásról tudósított. A Médiaszolgáltató az emberi méltóságot sértő módon mutatta be a híradásban szereplő kiskorú gyermeket egy feltételezett bűncselekménnyel kapcsolatban.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 29. § (1) bekezdésében foglaltak alapján, a Médiatanács az Mttv. 182. § c) pontjában foglalt hatáskörében hivatalból 2012. március 7-én hatósági eljárást indított a Médiaszolgáltatóval szemben, mely tényről 461/2012. (III.7.) számú, MN/3875-6/2012. ügyiratszámú végzésében a Ket. 29. § (3) bekezdés a) pontja alapján, a Ket. 29. § (5) bekezdés szerinti tartalommal értesítette a Médiaszolgáltatót, tájékoztatta a hatósági ellenőrzés megállapításairól, valamint a Ket. 51. § (1) bekezdése értelmében felhívta a figyelmét arra, hogy az eljárás során nyilatkozási és irat-betekintési jog illeti meg.

A Médiaszolgáltató - megfelelően igazolt képviselője útján - 2012. április 12-én érkezett beadványában a következőket nyilatkozta:

A Médiaszolgáltató nyilatkozatában idézte a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 3. § (2) bekezdésével összefüggésben született 46/2007. számú AB határozatot, melyben az Alkotmánybíróság az említett rendelkezéssel kapcsolatban kifejtette, hogy a médiahatóság az emberi jogok médiaszolgáltatás során történő megsértését vizsgálva nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelmekről dönt. Azt vizsgálhatja, hogy a médiaszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket.

Előadta, hogy a jelenlegi szabályozás az elvi alapok tekintetében nem különbözik a korábitól, így a hivatkozott AB határozat alapvetése a jelen ügyben is iránymutatásul szolgál, melynek véleménye szerint azért van különös jelentősége, mert ellenkező esetben, hiába mások a hatósági eljárás alanyai és annak tárgya is, a hatóságnak, avagy később a határozatot felülvizsgáló bíróságnak alapvetően a polgári bíróságok hatáskörébe tartozó kérdésben kell ténymegállapítást tennie, hiszen a konkrét személyek meghatározott konkrét személyiségi jogai megsértésének megállapítása nélkül nem lehet megállapítani azt sem, hogy a Médiaszolgáltató megsértette az emberi jogokat. Álláspontja szerint a jelen esetben jogsértés azért sem valószínűsíthető, mert a műsorszámból kivehető, hogy a szülő hozzájárult a kiskorú szerepeltetéséhez. Ha ehhez képest polgári pert indítanak emberi méltóságuk megsértése miatt a Médiaszolgáltatóval szemben, akkor két eljárás lenne folyamatban, és előfordulhatna, hogy ugyanazon tényállás tekintetében a két fórum eltérő megállapításra jutna, hogy történt-e személyiségi jogsértés.

A Médiaszolgáltató szerint tehát nincs lehetőség eljárásra konkrét személyeket ért jogsértések esetében, hanem csak akkor, ha az adott műsor annak jellegére, szerkesztési elveire, tartalmára tekintettel sérti az emberi jogokat. A „Tények” című műsorszám véleménye szerint a maga egészében, nyilvánvalóan nem olyan műsorszám, mely emberi jogok megsértésére irányul, avagy bármilyen módon veszélyt jelent az állampolgárok kisebb, vagy nagyobb körére.

A Médiaszolgáltató álláspontja szerint az említett AB határozatban levezetett értelmezésből következik továbbá, hogy a médiahatóság - tekintettel arra, hogy az alkotmányos alapértékek védelme tekintetében kiemelt szerepe nincs - csak rendkívüli körülmények

esetén, különleges esetekben léphet fel az alapjogok védelmében, pl. ha a médiaszolgáltató folyamatosan az egyenlő emberi méltóságot semmibe vevő ideológiát hirdetve tevékenykedne.

A Médiaszolgáltató utalt továbbá a 165/2011. számú AB határozatra, mely álláspontja szerint az előbbieken kifejtetteket az egyes személyeket ért jogsértések vonatkozásában megerősíti. Az Alkotmánybíróság határozatából idézett részletek mentén a Médiaszolgáltató szerint belátható, hogy a jelen esetben a sérelem tárgya nem a közösségre gyakorolt „különösen erős” negatív hatás az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában, hanem az érintett kiskorú egészséges fejlődésének esetleges veszélyeztetése. Már pedig az Smtv. 14. § (1) bekezdése vonatkozásában a hatósági fellépés alapja a közösségi érdek kell, legyen, mégpedig annak súlyos, erőteljes veszélyeztetése.

A kifejtettek alapján a Médiaszolgáltató a hatósági eljárás megszüntetését kérte.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a hatósági ellenőrzés megállapításai és a Médiaszolgáltató nyilatkozata alapján, a műsorszám megtekintését követően az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte:

A jogsértő műsor rész tartalma a következő volt:

A 2011. december 17-én sugárzott „Tények” című híradásban első hírként közölték az összeállítást az állítólagos gyermekbántalmazásról.

18:29:57-18:30:03 között a főbb híreket tartalmazó összefoglaló első felvezetője is a szóban forgó ügyről szólt:

Bemondó1: „Fogdosta, pálcával verte a kislányt.”

Bemondó2: „Anyja szerint többször fel is vette kamerával, ahogy bántja a saját lányát.”

Ezt követően, 18:30:32-18:33:27 között a híradó első összeállítása dolgozta fel a történetet:

Bemondó2: „Erőszakoskodott hét éves kislányával az apja. Ezt állítja az anya.”

Bemondó1: „Fogdosta, megverte, terrorizálta.”

Ezután elhangzott, hogy az apa állítólag pornográf felvételeket is készített a hétéves kislányáról, melynek alátámasztására a tudósítás alatt többször bemutatták a róla néhány hónapos korában (azaz nem hétévesen) készült meztelen képeket. Majd a bemondók elmondták, hogy az anya szerint, ha a gyermek rosszul viselkedett „vagy [a férfinak] olyan kedve volt”, az apa kegyetlenül megverte, esetenként órákra egyedül hagyta és bezárta a kislányt.

Majd az anyával, a jelenlegi élettársával és a kislánnyal készült beszélgetést láthatták a nézők.

Anyja: „Lelkileg, pszichésen terrorban tartott, végül is állandóan utánam jött, ellenőrzött, nem engedett el.”

A narrációban elhangzott, hogy a hat éve külön élő apa több alkalommal bántotta a gyermeket, amit az anya is megerősített, hozzátéve, hogy a bántalmazás esetenként minden ok nélkül történt. A nő új élettársának elmondása szerint a kislány többször kijelentette, nem akar az apjához menni.

Személyes adat (az anya jelenlegi élettársa): „[A kislány] a liftbe nem mert beszállni, mert fél. A gyermek elmondása alapján ezek azért alakultak ki, mert odalent a látogatási időben többször hagyta magára a gyermeket. (...) a gyermeket bezárta a lakásba, egyedül.”

Ezután a gyermek beszélt a bántalmazásokról:

Kislány: *„Ütött, vert, sebeket csinált. Ennyi. Ezeket csinálta.”*

Narrátor: *„De nem ez volt a legrosszabb, amit a kislánnyal tett. Pornográf felvételeket készített róla, ezt az anya szerint egy szakértő is megállapította. És szexuálisan is zaklatta.”*

Ezen a ponton újra megmutatták a kislány néhány hónapos korában készült meztelen képeit, kitakarva a csecsemő nemi szervét.

Majd a kislány jelenlétében az anya részletesen ismertette, hogy a gyermek elmondása szerint az apa szexuálisan zaklatta a kislányt.

Az egész beszélgetés a kislány előtt és részvételével zajlott. A gyermek láthatóan nem szívesen idézte fel az eseményeket.

Az összeállítás zárásaként a riporter a következőket mondta: *„Kerestük a rendőröket, de ők nem akartak nyilatkozni. Egy levelet küldtek, amiben mindössze azt erősítették meg, hogy valóban folyik nyomozás az ügyben. És kerestük a kislány apját is, aki tagadta a vádakat.”*

Az összeállítás nagy részében (18:30:56 és 18:33:27 között) a képernyőn a *„Saját kislányát kínoztá”*, a kislányról készült egyik kép alatt pedig a *„Szexuális zaklatás”* felirat volt látható.

Az Smtv. 14. (1) bekezdése szerint *„a médiatartalom-szolgáltatónak az általa közzétett médiatartalmakban, illetve azok készítése során tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.”*

A műsorszám sugárzásának idején, azaz 2011. december 17-én hatályban lévő Alkotmány 54. § (1) bekezdése a következőket rögzíti: *„A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”*

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az emberi méltósághoz való jog a legátfogóbb személyiségi jog, minden más személyiségi jog ún. anyajoga, amiből bármely, akár a törvényekben nevesített, akár nem nevesített személyiségi jog lefejtető.

Az emberi méltóság a 8/1990. (IV. 23.) AB határozat szerint az általános személyiségi jog egyik megnyilvánulása, mely általános személyiségvédelmi funkciójából eredően további külön nevesített jogokat is magában foglal, így például az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot és a magánszféra védelméhez való jogot is.

Az Alkotmánybíróság 23/1990. (X. 31.) számú határozata szerint az emberi méltóság, mint emberi alapjog tartalma a következő: *„Az emberi méltóság, mint a személyiség integritása az emberi léttel együtt az emberi lényegét jelenti. A méltóság ember voltunknak és értékünknek felemelő, és feltétlen tiszteletet parancsoló volta, emberi lényünk rangja. Az emberi jogok katalógusában, és a modern alkotmányokban az emberi élet, és méltóság ezért elsősorban nem is mint alapjogok, hanem mint a jogok forrásai, mint jogon kívüli értékek szerepelnek, amelyek sérthetetlenek.”*

Az Alkotmánybíróság 64/1991. (XII. 17.) számú határozatában kimondta, hogy *„az emberi méltóság azt jelenti, hogy az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva – a klasszikus megfogalmazás szerint – az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá...”*

Nem helytálló a Médiaszolgáltató azon érvelése, miszerint *„az említett jogok megsértése már csak azért sem valószínűsíthető, mert a műsorszámból magából kivehető, hogy a szülő hozzájárult a kiskorú szerepeltetéséhez.”*

Az emberi méltósághoz való jog a gyermeket is megilleti, mely jogról törvényes képviselője sem mondhat le. Az emberi méltósághoz való jogtól az Alkotmány korábbiakban idézett 54. § (1) bekezdése alapján senkit nem lehet megfosztani, így a gyermek emberi méltósága is sérthetetlen. Az anya, mint törvényes képviselő gyermeke szerepeltetésébe történő beleegyezése nem eredményezheti az emberi méltósághoz való jog figyelmen kívül hagyását. A beleegyezés megléte vagy hiánya a Médiatanács szerint azért sem releváns körülmény, mert az Smtv. 14. § valójában nem a jogaiban sértett – az adott műsorszámban szereplő – egyén emberi méltóságát védi, hanem intézményes alapjogvédelem útján az emberi méltóságot sértő, az emberi méltóság kultúráját semmibe vevő tartalmakkal szemben tesz lehetővé hatósági fellépést.

A Médiatanács - az Országos Rádió és Televízió Testület, mint jogelőd hatóságnak a fiatakorúak és gyermekek médiabeli megjelenítése, szerepeltetése vonatkozásában megfogalmazott ajánlásával összhangban - rögzíti, hogy a gyermekekkel történő riportkészítés során különleges figyelemmel kell eljárni. A műsorkészítőknek törekedniük kell arra, hogy hitelesen, objektíven és kellő érzékenységgel mutassák be a kiskorú riportalanysokat. Ennek során, minden körülmények között tiszteletben kell tartani a gyermek emberi méltóságát és jogait, valamint a gyermek mindenek felett álló érdekeinek a védelmét, és ügyelni kell arra is, hogy a riport, illetve annak közzététele semmilyen módon ne okozzon fizikai vagy lelki sérülést, kárt a kiskorúnak.

Nagyon nagy gondossággal, érzékenységgel kell eljárni azokban az esetekben, amikor a gyermekkel valamely tragédia vagy szívfájdító élmény kapcsán készítenek beszélgetést. Célszerű ezt oly módon megtenni, hogy a gyerekekben minél kisebb mértékben kerüljenek felidézésre az átélt fájdalmak, szenvedések. Ezt a célt szolgálja az is, hogy az interjú során ne kelljen neki többször is elismételnie a történéseket, illetve ugyanazon esemény kapcsán limitálni kellene az adott interjúk számát.

A gyermek magán-, családi életét tiszteletben kell tartani, és kerülni kell, hogy ezeknek az eseményekkel össze nem függő részletei napvilágra kerüljenek.

A Médiatanács a jogelőd hatóságnak a bűncselekmények áldozataivá, elkövetőivé és gyanúsítottjaivá vált, illetve ezek során tanúként meghallgatott kiskorúak ábrázolásával kapcsolatban kialakított gyakorlatával összhangban az alábbiakat emeli ki.

A gyermek jövőjének és hosszú távú érdekének védelme miatt, a bűncselekmények áldozataivá, elkövetőivé, gyanúsítottjaivá vált vagy ezen ügyekben tanúként meghallgatott, illetve a bűncselekménnyel bármilyen más módon kapcsolatba került 18 éven aluli fiatakorúak és gyermekek nevének, arcképének, lakcímének, illetve személyazonosságának megállapítására alkalmas más adatok közzétételét kerülni kell a médiaszolgáltatás során. Ez az elv akkor is követendő, ha a gyermek szülője, törvényes képviselője, illetve gyámja hozzájárul a gyermek médiaszolgáltatásban történő bemutatásához. A fentiek alól csak az jelenthet kivételt, ha a gyermek személyazonosságának közzététele a gyermek érdekét szolgálja, vagy azt bírósági határozat rendelte el.

Bűncselekménnyel kapcsolatosan kiskorúval, gyermekkel történő riportkészítés kapcsán kerülni kell az ítélező, minősítő, obszcén, profán és vulgáris jelzőket, szavakat és kifejezéseket. Ezen eseményekre vonatkozó híradásokban, riportokban nem szabad a szereplőkről lealacsonyítóan, illetve oly módon beszélni, amely alkalmas lehet a történések során átélt fájdalmuk, szenvedésük növelésére.

A „*Szexuális zaklatás*” címet viselő összeállításban egy nő jelenlegi élettársával gyermekét közrefogva nyilatkozott arról, hogy a korábbi élettársa, azaz a gyermek édesapja fizikailag és szexuálisan bántalmazta lányát.

A riportban - mely során a „*Saját kislányát kínozta.*” felirat volt olvasható a képernyőn - a gyermeket is megszólaltatták a bántalmazással kapcsolatban, arcát nem takarták ki, továbbá végig kellett hallgatnia állítólagos bántalmazásának - édesanyja és jelenlegi élettársa általi - felidőzését.

A bemondók is a bántalmazás történetéhez kapcsolódó részleteket közöltek, a narrátor is súlyos vádakkal illette az apát a híradásban.

Az összeállítás felvezetőjében, illetve a bejátszásban is bemutatják a kislány néhány hónapos korában készült – a narrátor szerint pornográf felvételnek minősülő – meztelen képeit, nemi szervét kitakarva.

A kifogásolt rész szenzációhajhász bemutatását erősítette, hogy a hírt a „Tények” című műsorszám kezdete előtt kb. 10 perccel elsőként ajánlották, továbbá a főbb hírek között és a híradásban is első hírként közölték.

A gyermeknek, mint a feltételezett bűncselekmény áldozatának - személyének azonosításra alkalmas - bemutatása, a bántalmazásával kapcsolatban nyilatkoztatása, a róla csecsemőkorában készült - a narrátor szerint pornográf felvételnek minősülő - képek nyilvánosság elé tárása alkalmas volt az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértésére.

Jelen ügyben azonban nem a műsorszámokban konkrétan szereplő kiskorú személyhez fűződő jogainak védelmében lépett fel a Médiatanács.

Az Alkotmánybíróság a 46/2007. (VI. 27.) AB számú határozatában vizsgálta az emberi jogok (azon belül az emberi méltóság) médiaszabályozásbeli védelmének alkotmányosságát is, és kimondta, hogy *„ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti-e személyiségi jogait, például indít-e pert. A Médiatörvény [a korábbi Rttv.] 112. § (1) bekezdése és 136. § (1) bekezdése e bírói út mellett közigazgatási eljárást intézményesít. Az ORTT – a Médiatörvény [Rttv.] 3. § (1) bekezdése alapján eljárva – e közigazgatási eljárásban nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelmekről dönt. A Médiatörvény [Rttv.] 3. § (1) bekezdése alapvető rendelkezés. Az ORTT ennek megfelelően a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket”.*

Az idézett szöveg arra utal, hogy a médiaszabályozás számára az emberi jogok „intézményének” védelme a feladat, tehát a társadalom számára elengedhetetlenül fontos intézményt védi, és nem a megsértett emberi jogok nyomán konkrét sérelmet szenvedett egyént. Az Alkotmánybíróság az önrendelkezési jog vonatkozásában e döntésében azt is kimondta, hogy *„fontos tartalmi eleme – egyebek között – az egyén joga arra, hogy az igény állapotába került alanyi jogait a különböző állami szervek, így a bíróság előtt is érvényesítse. Az önrendelkezési jog azonban, mint általános cselekvési szabadsághoz való jog, a jogérvényesítéstől való tartózkodás, a nem cselekvés jogát is magában foglalja. Mivel ez a jog az egyén autonómiájának védelmére szolgál, általában mindenkinek szabadságában áll eldönteni, hogy jogai és törvényes érdekei védelmére nyitva álló és alkotmányosan biztosított hatósági igényérvényesítési utat igénybe veszi-e, vagy attól tartózkodik” [1/1994. (I. 7.) számú AB határozat].*

Az önrendelkezési jog tehát azt a jogot is magában foglalja, hogy valaki jogsérelem esetén ne vegyen igénybe bírói utat, illetve jogait más módon ne érvényesítse: *„[h]a a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti személyiségi jogait (...)”.*

Az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) sz. határozatában foglaltak alapján megállapítható, hogy a médiaszabályozásban van alkotmányos lehetőség az emberi méltóság védelmére, azonban ezen eljárások során az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy eljárásjogilag „alanytalanná téve” ítélni meg. A jogsértések esetén a jogalkalmazónak ketté kell tudnia választani a kizárólag az egyéni jog, valamint az emberi jogok (emberi méltóság)

intézményes tartalmának sérelmét megvalósító eseteket, és – a köz érdekében fellépve – utóbbiak védelmében járhat csak el.

A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása megállapítja, hogy a média *„rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”*, tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás leszögezi, hogy *„indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében felléphessen a jogsértővel szemben”* (indokolás, IV. 2. 2. 2. pont).

Az ombudsman az OBH 2203/2004. sz. jelentésében is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alkotmányos alapjogok intézményes védelmére a médiahatóság nemcsak jogosult, hanem köteles is. Véleménye szerint a médiahatóságnak a Médiatörvény nem azt teszi feladatává, hogy érvényesítse a személyhez fűződő jogokat az arra jogosult helyett, hanem azt, hogy a vele közjogi viszonyban álló műsorszolgáltatókkal szemben ellenőrizze és felügyelje az Rttv. 3. § (2) bekezdésében foglaltak érvényesülését.

Mindebből ugyanakkor nem következik, hogy az emberi méltósághoz való jog intézményes védelme nem kapcsolódhat egy konkrét műsorszám elkészítéséhez és közzétételéhez, illetve nem alkalmazható konkrét személy(eke)t érintő sérelem bekövetkeztével párhuzamosan (Legfelsőbb Bíróság Kf.VI.38.474/2000/3. sz. ítélete).

A Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.171/2011/4. számú ítéletében rögzítette, hogy a médiahatóság *„a műsorszolgáltató alkotmányos alapjogok tiszteletben tartó magatartását az egyes műsorszámok egyedi vizsgálatával ellenőrzi. Ezen belül akár egy képkocka, akár egy mondat is megalapozhatja a jogsértést (...)”*

A fenti idézett alkotmánybírói és bírósági döntések alapján tehát a Médiatanács az emberi méltóság védelmében nem kizárólag a műsorszám egésze, avagy a műsorszámok összessége vonatkozásában, hanem a jogsértést megvalósító műsorszegmensek tekintetében is jogosult eljárni.

A gyermekek (kiskorúak) egészséges, zavartalan fejlődése olyan társadalmi érdek, amely indokolja az emberi méltóság intézményének védelmében történő hatósági fellépést. Nem a konkrét műsorszámokban szereplő kiskorú személyiségének a védelméről van tehát jelen esetben szó, hanem az emberi méltóság intézményes védelméről, amelynek a kiskorúak méltóságát sértő vagy veszélyeztető tartalmakkal szembeni fellépésre lehetőséget biztosít.

A médiahatóság korábbi gyakorlatából erre példaként szolgálhat azon korábbi ügy, amely során a médiaszolgáltató a híradóban egy kalocsai fiú társai által történt megalázását mutatta be (952/2009. (IV. 29.) sz. ORTT határozat), illetve a „tótújfalui gyilkosság” néven elhíresült eset is (736/2003. (V. 29.) sz. ORTT határozat). Ezen esetekben a hatósági fellépés indokolt, de nem azért, mert az „helyettesíti” az elvben meglévő, de a valóságban korlátozott egyéni jogérvényesítést, hanem azért, mert e tényállásokban felfedezhető az emberi méltóság intézményes tartalom sérelme. Az e tényállásokban szereplő jogsértések ugyanis alapvető társadalmi normákat és érdekeket – közösségi szolidaritás, kiskorúak egészséges fejlődése – hagynak figyelmen kívül, illetve sértenek.

A médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértőjével szemben érvényesíthető jogkövetkezmények alkalmazásának elveit az Mttv. 185-187. § tartalmazza.

Az Mttv. 185. § (2) bekezdése szerint *„a jogkövetkezmény alkalmazása során a Médiatanács és a Hivatal az egyenlő elbánás elvét követve a fokozatosság és az arányosság elvére tekintettel jár el; a jogsértés súlyához, illetve ismétlődéséhez igazodóan alkalmazza a*

fokozatosság elvét, valamint az eset összes körülményéhez és a jogkövetkezmény által elérni kívánt célhoz képest arányos jogkövetkezményt alkalmaz”.

Az Mttv. 186. § (1) bekezdése alapján a médiaszolgáltatóval szemben figyelmeztetés és a jogsértő magatartás megszüntetésére irányuló felhívás alkalmazható akkor, ha a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg.

Az Mttv. 187. §-a rögzíti az ismételt, illetve súlyos jogsértések esetén érvényesíthető jogkövetkezményeket, valamint ezek alkalmazása során figyelembe veendő elveket.

A Médiatanács jelen ügyben a jogsértés miatt alkalmazandó jogkövetkezmény fajtájának és mértékének meghatározása során az alábbi szempontokat vette figyelembe.

A Médiatanács az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértését eddig egy alkalommal, 417/2012. (II.29.) számú határozatában állapította meg, és az Mttv. 187. § (3) bekezdés b) pontjának bb) alpontja alapján ötmillió forint bírság megfizetésére kötelezte a Médiaszolgáltatót.

Az emberi méltósághoz való jognak, mint alapjognak az Alkotmányból és az Mttv.-ből is levezethető kiemelt védelmére, valamint tekintettel arra, hogy a jogsértést kiskorú emberi méltóságának megsértésével követték el, a Médiatanács a jogsértést nem értékelhette csekély súlyúnak.

A Médiatanács a hatályos szabályozási környezettel összhangban és a kialakított szankció-alkalmazási gyakorlatának megfelelően jelen ügyben az Mttv. 187. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények közül a bírság alkalmazása mellett döntött, mivel a feltárt és megállapított jogsértés vonatkozásában e közjogi eszközt ítélte a legalkalmasabbnak arra, hogy a Médiaszolgáltatót visszatartsa az esetleges további jogsértések elkövetésétől.

A Médiatanács úgy ítélte meg, hogy az egyedi ügyekben, az ügy sajátosságai mentén végrehajtott mérlegelés alapján megállapított, a jogsértés súlyához illeszkedő mértékű, arányos összegű bírság kellő visszatartó erővel rendelkezik a további jogsértések tekintetében.

Figyelemmel arra, hogy a Médiatanács 1326/2011. (X. 5.) számú határozatában a Médiaszolgáltatót jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatóként azonosította, a kiszabható bírság maximális összegét az Mttv. 187. § (3) bekezdés ba) alpontja határozza meg.

A Médiatanács a Médiaszolgáltatót az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés b) pont ba) pontja alapján az Smtv. 14. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (kétszázmillió forint) 5%-ának megfelelő, 10.000.000 Ft, azaz tízmillió forint bírság megfizetésére kötelezte.

A jogsértés miatt jogkövetkezmény alkalmazásának alapját az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés b) pont ba) alpontja jelenti:

„187. § (2) A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezményt - a jogsértés jellegétől függően - a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelemet szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médiatanács és a Hivatal - a (7) bekezdés figyelembevételével - a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

ba) JBE médiaszolgáltató és a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege kétszázmillió forintig...

A Médiatanács a jogsértés miatti jogkövetkezmény fajtájának és mértékének megállapítása során az Mttv. 187. § (2) bekezdésében rögzített mérlegelési szempontok közül a jogsértés súlyát, az érdeksérelmet szenvedett és veszélyeztetett személyek számát, valamint az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokat vette figyelembe. További mérlegelési szempontok a jelen kötelezettségzegés tekintetében nem voltak értékelhetők.

A Médiatanács az érdeksérelmet szenvedett és veszélyeztetett személyek száma tekintetében az AGB Nielsen Médiautató Kft. nézettségi adatai alapján megállapította, hogy a „Tények” című műsorszám 2011. december 17-i adását közel egymillió-százharmincezer 4 év feletti néző látta, az adásból legalább egy percet pedig közel 1,7 millióan néztek. Az aktuális kínálatból a teljes népesség 26 százaléka választotta ezt a műsort. A kifogásolt híregységet közel egymillióan látták, az összeállítás 4 perce alatt közel kilencvenezzerrel nőtt a nézők száma. Az előbbi adatok alapján a jogsértés révén potenciálisan érdeksérelmet szenvedett és veszélyeztetett személyek száma magasnak tekinthető.

A Médiatanács a jogsértés miatt alkalmazott jogkövetkezmény mértékének meghatározásakor, mint egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontként figyelembe vette azt, hogy a korábbi és jelen törvénysértés között rövid idő, mindössze három hónap telt el. A Médiatanács tekintettel volt arra a tényre is, hogy a jogsértés megállapítását jelen esetben is kiskorú személy emberi méltóságának figyelmen kívül hagyása alapozta meg.

A Médiatanács külön tekintettel volt arra, hogy az esetleges ismételt jogsértés esetén alkalmazandó szankció megállapításánál érvényesülhessen a fokozatosság elve, azaz az ismétléssel járó növekvő progresszivitás és a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága.

A Médiaszolgáltató médiapiaci helyzete, a médiapiacon betöltött státusza hasonló az M-RTL Televízió Zrt. helyzetéhez, akivel szemben a Médiatanács ugyanezen típusú jogsértés miatt szintén bírságot alkalmazott, mely körülményt az egyenlő elbánás és az arányosság, mint a jogkövetkezmények alkalmazása körében követendő elv vonatkozásában a Médiatanács figyelembe vett.

Tekintettel azonban a jelen ügy tárgyát képező jogsértés súlyára és az azzal érintett személyek kiskorú – így fokozottabb törvényi védelem alá eső – mivoltára a Médiatanács magasabb összegű bírság alkalmazása mellett döntött, a jövőbeni jogsértések megelőzése érdekében (generális prevenció).

Az Mttv. 187. § (2) bekezdés szerinti mérlegelési szempontok közül a jogsértés folyamatossága és időtartama, a jogsértéssel elért vagyoni előny, a jogsértéssel okozott kár, illetve érdeksérelm, valamint a jogsértés piacra gyakorolt hatása jelen jogsértés vonatkozásában nem volt értékelhető.

A Médiatanács a fentiek okán a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, azaz - a jövőbeni jogsértések megelőzése érdekében - a kiszabható bírságmaximum 5%-ának megfelelő, 10.000.000,-Ft bírságot szabott ki a Médiaszolgáltatóval szemben.

A hatósági eljárás során a Ket. 153. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, valamint a 164. §-on alapul. A tárgyalás tartására vonatkozó

tájékoztatás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 338. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2012. április 18.

a Médiatanács nevében

Szalai Annamária
elnök

dr. Auer János
hitelesítő tag

Kapják:

Személyes adat